

ELŻBIETA KMITA

*Krajowe Centrum Doradztwa, Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich
Oddział w Krakowie*

EUROPEJSKIE FORUM TURYSTYKI WIEJSKIEJ

Zmiany strukturalne w rolnictwie odbijają się znacząco na sytuacji obszarów wiejskich w całej Europie. Tworzenie możliwości alternatywnego zarobkowania na wsi oraz przeciwdziałanie ekonomicznej słabości obszarów wiejskich stają się coraz bardziej istotne. Jedną z możliwości ochrony i poprawy sytuacji ekonomicznej wielu rodzinnych gospodarstw jest oferowanie usług w ramach szeroko rozumianej turystyki wiejskiej.

Wiodącą rolę na rynku turystyki wiejskiej zajmują od wielu lat Niemcy. Dotyczy to zarówno doświadczeń w zakresie rozwoju ofert turystycznych przez rodzimych rolników, jak i uczestnictwa Niemców w krajowym i zagranicznym ruchu turystycznym na wsi. W 1997 roku usługę „Urlop w zagrodzie chłopskiej” (Urlaub auf dem Bauernhof) oferowało 20.000 gospodarstw niemieckich. Ponad 2 miliony gości spędziło w nich przeciętnie 12 dni. Dla porównania w tym samym czasie w Austrii 2.300 gospodarstw oferowało w zaokrągleniu 20.000 miejsc noclegowych. O dynamice rozwoju tej formy wypoczynku w Niemczech świadczy wzrost liczby udzielonych noclegów: od 9,3 mln w 1986 roku do 23,8 mln w roku 1997. W ciągu ostatnich kilku lat co 5 Niemiec spędził swój urlop na wsi⁽¹⁾.

Turystyka wiejska w Niemczech nadzorowana jest przez Federalne Ministerstwo Wyżywienia, Rolnictwa i Leśnictwa wraz z podległymi mu urzędami i instytucjami w poszczególnych landach, jak również związane z rolnictwem organizacje samorządowe, w tym zwłaszcza Związek Rolników Niemieckich (DLG). Nic więc dziwnego, że właśnie Federalne Ministerstwo Wyżywienia, Rolnictwa i Leśnictwa podjęło inicjatywę organizacji Pierwszego Europejskiego Forum Turystyki Wiejskiej, które miało miejsce w Berlinie w dniach 24-25 stycznia br., przy okazji Międzynarodowych Targów Rolniczych „Grüne Woche’99”.

Celem konferencji była analiza aktualnej sytuacji w europejskiej turystyce wiejskiej i zasad jej funkcjonowania oraz ocena perspektyw rozwoju turystyki

(1) Za Klemens Unger: Wystąpienie na sesji plenarnej Europejskiego Forum Turystyki Wiejskiej, Berlin’99.

wiejskiej u progu trzeciego tysiąclecia. Tworzenie wizji nowoczesnej, efektywnej turystyki wiejskiej oparto na oczekiwaniach przyszłego klienta odnośnie standardu i zakresu usług, jakości i dostępności informacji, sprawności systemów rezerwacji i sprzedaży.

Dyskusja prowadzona była w czterech grupach warsztatowych:

I Grupa: „Profil wakacji wiejskich”

Moderatorem dyskusji była dr Gertruda Pichler z Federalnego Ministerstwa Rolnictwa i Leśnictwa Austrii. Uczestnikom postawiono pytania o współczesny wizerunek wypoczynku na terenach wiejskich, o istnienie jednolitego i konkurencyjnego profilu turystyki wiejskiej i bodźców do jego powielania przez potencjalnych usługodawców. Pytano o zasadność różnicowania profilu turystyki wiejskiej w poszczególnych krajach czy regionach, i wreszcie o potrzebę stosowania w turystyce wiejskiej działań promocyjnych, odmiennych niż w innych sektorach turystyki.

II Grupa: „Zakwaterowanie w turystyce wiejskiej”

Dyskusją w tej grupie kierowała Rita Barth, przewodnicząca Federalnego Zrzeszenia „Urlop w zagrodzie chłopskiej” w Szwajcarii. Rozważano problemy związane ze standaryzacją usług, w tym celowością określenia minimalnego poziomu zakwaterowania. Starano się odpowiedzieć na pytanie: jaki poziom zakwaterowania w turystyce wiejskiej jest możliwy do osiągnięcia i czym w ogóle jest koncepcja jakości w turystyce wiejskiej. Podjęto także próbę ustalenia różnic w poziomie jakości zakwaterowania, wynikających z dostosowania ofert do specyficznych grup celowych gości.

III Grupa: „Internet - sposób rezerwacji wiejskich wakacji w przyszłości”

Warsztaty prowadził dr Rainer Blencke reprezentujący IRS-Consult z Monachium. Starano się rozważyć następujące problemy: Jak wygląda współczesny system rezerwacji ofert w turystyce wiejskiej?; Czy Internet może stać się drogą rezerwacji ofert w przyszłości?; Czy można sobie wyobrazić stworzenie Europejskiego systemu rezerwacji ofert w turystyce wiejskiej? Dyskutowano także o znaczeniu doradztwa w tworzeniu współczesnych i przyszłych systemów rezerwacji.

IV Grupa: „Obszary wiejskie jako miejsce wakacyjnego wypoczynku”

Prowadzącym warsztaty był Dieter Popp z Bawarskiego Biura Doradztwa ds. Żywności, Środowiska, Turystyki i Rozwoju Regionalnego w Monachium. Wśród poruszanych problemów znalazły się: pozycja i wpływ turystyki wiejskiej na rozwój całego sektora turystycznego regionu, możliwości współpracy w regionach wiejskich, wpływ turystyki na poprawę infrastruktury obszarów wiej-

skich i zachowanie dziedzictwa kulturowego. Postawiono również tezę, iż turystyka wiejska wpływa korzystnie na rozumienie problemów wsi i rolnictwa przez osoby wypoczywające na wsi oraz dokonujące zakupów w ramach „Sprzedaży wprost z gospodarstwa”.

W podsumowaniu dyskusji warsztatowych dominowała myśl, iż wydobyć najbardziej charakterystycznych dla regionu wartości jest niezbędnym warunkiem sukcesu turystyki wiejskiej. Specyfika regionu (środowisko naturalne, tradycyjne zajęcia rolnicze i rzemieślnicze, zwyczaje, kultura) musi znajdować odzwierciedlenie zarówno w propozycjach wypoczynku, jak i promocji ofert. Dotyczy to zarówno usług noclegowych, gastronomicznych, handlowych i rozrywkowych. Aby urlop na wsi był atrakcyjny dla przyszłego gościa musi on nosić znamiona produktu markowego. Oferenci winni mieć jasną wizję, czym jest urlop wiejski i koncepcję jakości wraz z przejrzystymi zasadami jej oceny i prezentacji. Instytucje i osoby działające w danej wsi czy regionie muszą ze sobą ściśle współpracować w tworzeniu oferty oraz jej sprzedaży, gdyż jak wynika z badań rynku niemieckiego, młodzi turyści - „goście przyszłości” - zainteresowani są przede wszystkim zakupem pakietów wypoczynku. Chętnie korzystają też z elektronicznych systemów informacji i rezerwacji.

Turystyki wiejskiej nie można rozwijać jako celu samego w sobie. Celem powinien być rozwój regionu, a turystyka, o ile jego potencjał na to wskazuje, środkiem. Najważniejszym czynnikiem rozwoju regionalnego jest identyfikacja mieszkańców z regionem oraz świadomość długoterminowości procesów rozwoju. Najnowsze koncepcje europejskie zakładają, że rozwój obszarów wiejskich ma sprzyjać ochronie rolnictwa, ochronie wiejskiego krajobrazu oraz podniesieniu atrakcyjności terenów rolniczych i leśnych.

W konferencji udział wzięło ponad 120 osób reprezentujących pracowników administracji rządowej i samorządowej, członków stowarzyszeń kwaterodawców wiejskich i regionalnych organizacji turystycznych, przedstawicieli biznesu turystycznego i firm consultingowych z całej Europy. Poza wspomnianymi już krajami: Niemcami, Austrią i Szwajcarią reprezentowane były także: Belgia, Estonia, Finlandia, Hiszpania, Irlandia, Islandia i Polska. Z dużą satysfakcją należy odnotować, że w gronie uczestników można było odnaleźć licznych ekspertów pracujących w ostatnich latach w Polsce w ramach programów pomocowych. Organizatorzy konferencji zapowiedzieli kolejne Europejskie Forum Turystyki Wiejskiej w roku 2000.